

ONTWERP (DERDE) WET TOEZICHT KREDIETWEZEN

door Prof. Mr. J. Valkhoff

Na een twintigjarige vóór- en na-oorlogse periode van vrijwillige samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven in de vorm van overleg en overeenkomsten tussen de Nederlandsche Bank en de partikuliere banken in diverse groeperingen kregen wij in 1952 in verband met de Bankwet van 1948 de eerste Wet Toezicht Credietwezen. Reeds in de considerans en ook in het laatste artikel stond dat dit een tijdelijke wet zou zijn. Evenals bij de Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken, de Wet Vervreemding Landbouwgronden en de Wet betreffende afbetalingsovereenkomsten uit die jaren vijftig zou zij een beperkte geldigheidsduur hebben. Evenals bij genoemde wetten werd bij haar deze enige malen verlengd. Zij bevatte als toezichtwet elementen van de toezichtwet op het levensverzekeringbedrijf 1922. Hoe verzekeringswezen en bankwezen, bij alle onderling verschil, beide een bijzondere betekenis hebben blijkt in het privaatrecht o.a. terzake van de publiciteit der jaarstukken (art. 42 c W.v.K. oud, als novelle van 1929, Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen, Wet op de besloten Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, Ontwerp invoeringswet Boek II N.B.W.) en in het publiek recht o.a. in de Prijzenwet.

Het jaar 1956 bracht de tweede Wet Toezicht Kredietwezen met een regeling van het sociaal-economisch toezicht door de overheid, niet slechts tijdelijk, maar permanent, door ieder nu noodzakelijk geacht. Doelstelling is zowel algemeen monetair als bedrijfseconomisch; de aspecten zijn makro- en mikro-economisch. In normen en door instituties wordt aan de overheid (Centrale Bank met publiekrechtelijke functies) een arsenaal van bevoegdheden gegeven voor economische doeleinden, o.a. conjunctuurbeheersing. Ontwikkelingen in het bank- en kredietwezen in de dan volgende vijftien jaren - expansie, internationalisering, structuurveranderingen, branche-ervaging, wijzigingen in betalingsgewoonten en kredietverleningen - leidden tot aandrang op verbetering van de wet, vooral - verhaast door de beruchte déconfiture van een bank nu al weer vijf jaar geleden - van het bedrijfseconomisch toezicht op liquiditeit en solvabiliteit der kredietinstellingen om calamiteiten als de zojuist genoemde zoveel mogelijk te voorkomen, en hen, die gelden toevertrouwden, beter te beschermen.

Zo werd begin december 1970 een Ontwerp van Wet Toezicht Kredietwezen door de Minister van Financiën ingediend: naar inhoud een nieuwe (derde) wet, zeer gedetailleerd, enerzijds gebaseerd mede op de ervaringen met de vigerende wet opgedaan, anderzijds gelet op ontwikkelingstendenzen voor de naaste toekomst.

Als in zovele sociaal-economische wetten tegenwoordig - ook de Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen doet dit - begint deze wet weer met een interpretatief artikel *om werkingsfeer en reikwijdte* van de wet te bepalen: artikel 1 van de inleidende bepalingen, enorm lang, waarover alleen al een

heel artikel te schrijven zou zijn¹). Terwijl het huidig eerste artikel de diverse kredietinstellingen opsomt naar werkzaamheid en dan die vier rubrieken definieert, wordt nu van „kredietinstellingen” - de instellingen die onder het toezicht vallen - een algemene begripsbepaling gegeven, naar rechtsvorm²) onderscheiden, maar naar algemeen gemeenschappelijk kenmerk van (passieve en actieve) bedrijfsuitoefening; dit laatste vooral in verband met de reeds gesignaleerde branche-vervaging (waarmee ook de vestigingswetgeving te maken heeft). Zij luidt: „rechtspersonen, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen en natuurlijke personen, die volgens door Ons, de Bank gehoord, vast te stellen maatstaven, welke voor onderscheiden groepen van kredietinstellingen verschillend kunnen zijn, in belangrijke mate hun bedrijf maken van het ter beschikking verkrijgen van gelden, dagelijks of op termijnen van twee jaren of korter opvorderbaar, al dan niet in de vorm van spaargelden, en van het voor hun eigen rekening verrichten van krediet-uitzettingen en beleggingen”. „Al dan niet in de vorm van spaargelden” (nader omschreven in de wet) is in de algemene definitie toegevoegd met het oog wederom op die branche-vervaging. Zowel voor het passief, als voor het actief bedrijf geldt: „in belangrijke mate”. De normen daarvoor zullen nu bij Koninklijk Besluit vastgesteld worden. Zij zullen zowel een relatief als een absoluut karakter hebben. Voor de coöperatief georganiseerde banken en de spaarbanken wil men geen absolute normen vaststellen.

Doordat de wet nu - terecht - meerhoofdig bestuur van een kredietinstelling eist, zal bedrijfsuitoefening door een natuurlijke persoon alleen bij ont-heffing kunnen geschieden. „Groep” (van kredietinstellingen) en „collectiviteit” komen op wel acht plaatsen in het ontwerp voor. De vijf speciale definities (algemene banken, coöperatief georganiseerde banken, effecten-kredietinstellingen, spaarbanken en centrale kredietinstellingen) vertonen eveneens afwijkingen van de huidige. „Algemene bank” - terecht in plaats van „handelsbank” - wordt eigenlijk negatief geformuleerd (restpost). Sparen en spaargelden komen nu niet slechts in de omschrijving van „spaarbanken” voor (branche-vervaging). Bij die „spaarbanken” (i.pl.v. „algemene” spaarbanken) is het woord „uitsluitend” (doel sparen) vervangen door „in hoofdzaak”. „Spaargelden” wordt nu apart gedefinieerd - gekoppeld aan de definities van het eerste lid van artikel 1. In de omschrijving van „centrale kredietinstellingen” is de mede-beleidsbepalende functie vermeld. Zo zijn er meer aanpassingen en verbeteringen.

Dezelfde uitzonderingen worden genoemd als in de bestaande wet, alleen niet meer de geldschietbanken van de Geldschieterswet, die nu vervangen wordt door een Wet op het consumptief krediet³). Deze zullen dan dus ook onder het sociaal-economische en bedrijfs-economische toezicht kunnen vallen. Ten aanzien van de Rijkspostspaarbank en de girodiensten is de reikwijdte der wet aanzienlijk uitgebreid. Zij worden rechtstreeks onder het

¹) De wet zal zelf verderop nog interpretatief zijn in artikel 17: wat daar nu onder „deelneming” verstaan wordt (vgl. art. 12 Wet op de Jaarrekening); in artikel 23: gewone verzamelbegrip „jaarrekening” (ook art. 45); in artikel 36: „eigen vermogen”.

²) De rechtsvorm kan wel eens verschil van regeling maken (art. 22, lid 1; art. 24, lid 2).

³) Daarover M.A.B., jaargang 43, no 7, blz. 351 - 354.

sociaal-economisch toezicht gebracht. Tevens zijn de voorgestelde nieuwe bepalingen omtrent a.) de *conditieregeling* voor direct-opvraagbare tegoeden en, in samenhang daarmee, b.) betreffende een *collectieve garantieregeling* op deze instellingen van toepassing. *Ad a:* bij K.B. kunnen (fakultatief) alle betrokken kredietinstellingen verplicht worden mede te werken aan de uitvoering van een regeling van de rente en de overige voorwaarden, in acht te nemen met betrekking tot de direkt opvorderbare tegoeden van natuurlijke personen, verenigingen en stichtingen, maar alleen als er na onderling overleg over die regeling overeenstemming bestaat tussen de Bank en alle representatieve organisaties (voor groepen van kredietinstellingen), P.T.T. en betrokken gemeenten (girodiensten) en op advies van de Nederlandsche Bank. *Ad b:* voorlopig wordt alleen maar wettelijk voorgeschreven dat de Bank overleg moet plegen met de representatieve organisaties omtrent de eventuele invoering van een voor alle kredietinstellingen geldende garantie-regeling tot een nader te bepalen maximum voor nader te bepalen schuldvorderingen van natuurlijke personen, verenigingen en stichtingen op kredietinstellingen tegen het risico dat een der kredietinstellingen haar verplichtingen dienaangaande niet nakomt, en de mogelijkheid om bij slagen van dit overleg tot medewerking aan de uitvoering van de regeling door de Kroon te verplichten.

Gezien nieuwe ontwikkelingen in het bankwezen, vooral in het buitenland nog, wordt er een mogelijkheid geschapen tot uitbreiding van de werkingssfeer van de wet, doordat bij A.M.v.B., op advies van de Bank en gehoord de Bankraad, onder het sociaal-economisch toezicht van de Nederlandsche Bank als orgaan van de overheid op het gebied van de economische politiek de zogenaamde „near-banks” - in de Memorie van Toelichting „ten naaste bij-banken” genoemd - gebracht kunnen worden: rechtspersonen, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen en natuurlijke personen, niet zijnde kredietinstellingen, die volgens bij A.M.v.B. vast te stellen maatstaven in belangrijke mate hun bedrijf maken van het ter beschikking verkrijgen van gelden, dagelijks of op termijnen van twee jaren of korter opvorderbaar (passief). Op die „near-banks” zal geen, op bescherming van de schuldeisers gericht, bedrijfseconomisch overheidstoezicht uitgeoefend kunnen worden. Jammer.

Ten aanzien van de *uitzonderingen* zal de nieuwe wet soepeler zijn, doordat de Bank kan bepalen, dat een onderneming of instelling geen kredietinstelling in de zin van de wet is, indien haar kredietuitzettingen of beleggingen een naar het oordeel van de Bank eenzijdig karakter dragen of de bedoelde gelden in hoofdzaak van andere kredietinstellingen verkregen worden.

Evenals in de bestaande wet is er een systeem van verplichte *registratie* van de kredietinstellingen. De regeling daarvan in Hoofdstuk II - mededeling, verzoek tot inschrijving of doorhaling aan de Bank enz. - is in sommige opzichten technisch verbeterd (termijnen e.d.)⁴⁾. Wil de kredietinstelling worden ingeschreven, dan moet voldaan zijn aan de eisen van a.) een minimum bedrag aan eigen vermogen als dit bij K.B. - de Bank gehoord - voor-

⁴⁾ Artt. 3, 5, 8 (verlenging van 60 tot 90 dagen, ook i.v.m. het te verrichten accountantsonderzoek) en 11.

geschreven is voor de betreffende groep van kredietinstellingen; b.) de publicatie van een door een registeraccountant goedgekeurde jaarrekening; c.) meerhoofdig bestuur. Bij de vaststelling van dat bedrag aan eigen vermogen wordt in het K.B. tevens bepaald wat daarbij onder eigen vermogen verstaan wordt, hetgeen naar gelang van de onderscheiden rechtsvormen op verschillende wijzen geschieden kan, terwijl dan voor buiten ons land gevestigde ondernemingen en instellingen, die hier met één of meer kantoren, bijkantoren, agentschappen of blijvende vertegenwoordigingen het bedrijf van kredietinstelling uitoefenen, bij K.B. afwijkende bedragen vastgesteld kunnen worden. Laatstgenoemde ondernemingen en instellingen vallen overigens voorzover hun bedrijf in Nederland betreft onder de wet. Zij dienen voor hun bedrijf in Nederland een afzonderlijke boekhouding te voeren. Voor buitenlandse, niet in een lidstaat van de E.E.G. gevestigde ondernemingen en instellingen kan bij A.M.v.B., de Bank gehoord, voor de bedrijfsuitoefening, als bank in Nederland vergunning vereist gesteld worden.

Overigens zal ook deze Wet Toezicht Kredietwezen geen eigenlijke vestigingswet met vestigingsvergunningen zijn. Zij is primair naar doel, karakter en systeem een toezichtwet en met het oog daarop is er het register (in vier afdelingen) en is het een kredietinstelling slechts toegestaan haar bedrijf uit te oefenen indien zij is ingeschreven in het register. Instellingen, die niet aan de normen van kredietinstelling voldoen, mogen vrijelijk hun bedrijf uitoefenen, doch ter bescherming van het publiek wordt bepaald dat dergelijke ondernemingen of instellingen zich niet direkt of middellijk bedrijfsmatig aan het publiek mogen aanbieden tot het ter harer beschikking stellen van gelden, dagelijks of op termijnen van twee jaren of korter opvraagbaar, als niet voldaan is aan de eisen van a.) een minimum eigen vermogen tot een bij K.B. vast te stellen bedrag en b.) een door een registeraccountant⁵) onderzochte en tijdig met de verklaring van de accountant gepubliceerde jaarrekening.

Bovendien zal het aan ondernemingen en instellingen, die geen onder toezicht staande kredietinstellingen zijn, in het algemeen verboden zijn het woord „bank” of vertalingen of vormen daarvan (bankiershuis e.d.) in hun naam of bij de uitoefening van hun bedrijf te gebruiken, tenzij er geen verwarring bij het publiek kan ontstaan ten aanzien van de bedrijvigheid (artikel 46 met een potentiële dispensatiebevoegdheid van de Kroon en met overgangsrecht voor één jaar na inwerkingtreding der nieuwe wet). In de zomer van 1970 was reeds door een kamerlid gewezen op het nut van een dergelijk wettelijk verbod, dat nu strafrechtelijk gesanctioneerd zal zijn als economisch delikt⁶). Evenals reeds de huidige wet bevat het ontwerp ook nog een bepaling ter bescherming van het woord „spaarbank”. Bij Koninklijk Besluit kan (fakultatief), op advies van de Bank, de Bankraad gehoord, aan niet-spaarbanken en niet uitsluitend als spaarbank werkzame coöperatief georganiseerde banken verboden worden - tot nu toe niet gebeurd - het

⁵) Dan wel een door de Minister van Economische Zaken op grond van een in het buitenland verkregen bewijs van bekwaamheid toegelaten deskundige (art. 42 a W.v.K.).

⁶) De huidige wet bevat enkele strafsancties, het ontwerp uiteraard veel meer, met het oog waarop dan de Wet op de economische delikten gewijzigd wordt.

woord spaarbank of vormen daarvan te gebruiken in hun benaming of in de benaming van door hen uitgegeven bewijzen van inleg. Ook hier is weer een vrijstellingsmogelijkheid. In deze opzichten is de Wet Toezicht Kredietwezen dus ook een brokje handelsnaamwetgeving. Civielrechtelijk en strafrechtelijk zou de verbodsbepaling 5 b van de speciale Handelsnaamwet („publiek handelsrecht” zegt men wel) somtijds toegepast kunnen worden („high sounding names”)⁷⁾.

Bij het algemeen *sociaal-economisch toezicht* op de kredietinstellingen in het derde Hoofdstuk is weer verplicht overleg de basis. Evenals in de Prijzenwet, de Wet Goederenvervoer Binnenscheepvaart en praktisch bij de afbetalingsbeschikkingen is er een samenspraak tussen overheid en bedrijfsleven. Ook is er weer de regelgevende bevoegdheid van de Nederlandsche Bank, steunend op het Zesde Hoofdstuk van de Grondwet. Hoe het sociaal-economisch toezicht in het Ontwerp uitgebreid wordt, doordat de Postchèque en Girodienst, Rijkspostspaarbank en het Girokantoor van de gemeente Amsterdam er onder gebracht worden en de „near-banks” eronder gebracht kunnen worden, hebben wij reeds vermeld. De Nederlandsche Bank krijgt er verder twee sociaal-economische instrumenten bij en wel van meer structurele aard. Ter uitvoering van haar taak in art. 9, lid 1, van de Bankwet 1948, zal zij namelijk aan de kredietinstellingen algemene voorschriften kunnen geven nopens a.) de minimale omvang van een bij de Bank aan te houden tegoed in rekening-courant in verhouding tot de ter beschikking verkregen gelden of bepaalde onderdelen van die gelden, zulks binnen maxima voor die verhoudingen, vast te stellen bij K.B., op advies van de Bank en gehoord de Bankraad, waarin het bankwezen vertegenwoordigd is (*kasreserve-regeling*, sinds 1954 *gentleman-agreement*), en nopens b.) de omvang der buitenlandse aktiva of van bepaalde onderdelen dier aktiva in vergelijking met de buitenlandse passiva of bepaalde onderdelen dier passiva (*regeling* - passief of actief - *netto buitenlandse positie*, thans *Deviezenbesluit* 1945). Deze algemene voorschriften zullen slechts gegeven en gewijzigd worden „na” overleg (let wel: hier niet, zoals wel bij het overig instrumentarium gehandhaafd blijft, „in” overleg of „in overeenstemming”) met de daarbij betrokken representatieve organisaties, een en ander ter waarborging van de positie van het bankwezen. Zij kunnen voor onderscheiden groepen van kredietinstellingen verschillend zijn. Voor een centrale kredietinstelling kunnen zij ook de kollektiviteit betreffen. Deze algemene voorschriften moeten bepalen (interpretatief) wat onder de aktiva en passiva verstaan wordt. Zij worden in de Staatscourant gepubliceerd. Over een eventuele rentevergoeding voor de bij de Bank aan te houden tegoeden zal overleg met het bankwezen gevoerd worden. Overigens is bij de conjuncturele instrumenten de thans bestaande mogelijkheid van een liquiditeitsreserve-regeling gehandhaafd en ietwat verruimd.

Meer dan ten aanzien van het sociaal-economisch toezicht wordt er gewijzigd en vernieuwd inzake het *bedrijfs-economisch toezicht* op de gesties der

⁷⁾ Titel- en naambescherming o.a. ook in art. 66 en 66a W.v.K., art. 10 Geldschieterswet, art. 13 Wet Assurantiebemiddeling. Zie ook artt. 4, 6, 14 en 15 van het Ontwerp Wet Consumptief Krediet en 2.2.2.10 Ontwerp Nieuw B.W., dat ruimer is dan de Handelsnaamwet.

kredietinstellingen, wat ook nodig was. Dit wordt aanzienlijk verscherpt en verzaamd. Wel blijft ook hier overleg voorop staan en wordt weer limitatief opgesomd wat de richtlijnen voor de bedrijfsvoering kunnen inhouden. De opsomming is echter uitgebreid en wel betreffende de *liquiditeitsrichtlijnen* en met de mogelijkheid om naast een ruim liquiditeitsbegrip ook een beperkter liquiditeitsbegrip toe te passen en om bijzondere liquiditeitseisen te stellen als de spreiding van de kredietgelden onbevredigend is; II. ten aanzien van de *solvabiliteitsrichtlijnen* o.a. met de mogelijkheid vermogensseisen te stellen tegenover bepaalde onderdelen van de kredietuitzettingen en beleggingen, tegenover de verplichtingen welke niet altijd op de balans worden opgevoerd, doch wel een risico-dragend karakter hebben, tegenover de ongedekte valuta-positie en tegenover zeer grote posten (zie uitvoeriger artikel 16, lid 3).

De voorafgaande *verklaring van geen bezwaar* van de Nederlandsche Bank voor bepaalde handelingen van de kredietinstellingen - ter bescherming van de krediteuren en ter controle op structuur en macht van de banken (bank-fusies!) - wordt in meer gevallen voorgeschreven dan in de huidige wet. Uitbreiding is er ten aanzien van vermindering van eigen vermogen door terugbetaling van kapitaal of uitkering van reserves; verwerving van deelnemingen in andere ondernemingen of instellingen, nu ook als die geen kredietinstelling zijn; en de overneming van de activa en passiva van andere ondernemingen of instellingen „voor een belangrijk deel” (en niet slechts geheel). Nieuw zijn het doen toetreden van een beherend vennoot tot de kredietinstelling (vennootschap onder firma) en de beperking van de uitoefening van het stemrecht van aandeelhouders (naamloze vennootschap), resp. leden (coöperatieve vereniging), behoudens ontheffing. Nieuw is dat nu ook niet nagekomen voorwaarden, gesteld bij de verklaring van geen bezwaar, alsnog door de in overtreding zijnde kredietinstelling tijdig vervuld zullen moeten worden. Een kredietinstelling, die tot liquidatie besloten heeft, moet tijdig aan de Bank meedelen hoe deze zal plaatsvinden, zodat de Bank kan optreden om de schuldeisers te beschermen.

Voor het geval dat zich bij een kredietinstelling een zorgwekkende ontwikkeling ten aanzien van solvabiliteit of liquiditeit voordoet, maar er nog wel hoop op herstel bestaat, krijgt de Bank een aantal bedrijfseconomische bevoegdheden. Na het „aandacht vestigen” kan er - in plaats van het vroegere „advies” - een gemotiveerde „aanwijzing” volgen voor een bepaalde gedragslijn t.a.v. bepaalde punten van de bedrijfsvoering. Bij niet voldoende opvolging daarvan kan de Bank een (niet gepubliceerde) bewindvoering („*stille curatele*”) gaan uitoefenen over de betreffende kredietinstelling, met drieërlei ingrijpende bevoegdheid en nadere uitwerking van deze instrumenten (art. 19). Er is civielrechtelijke sanctie in de vorm van eventuele schadeplicht, ook van de onwillige organen der kredietinstelling persoonlijk tegenover de schuldeisers (niet: nietigheid der rechtshandelingen) en strafbaarheid als economisch delikt. De Bank kan nu ook aanzegging doen van een publikatie van de individuele aanwijzing. Overleg van de Bank met de voorzitter van de betreffende representatieve organisatie zou tot een steunarrangement met een aantal kredietinstellingen of tot een overneming kunnen leiden. De

„stille curatele” en haar verlengingen zijn aan een maximumtermijn gebonden. Hoger beroep, zonder schorsende werking, is mogelijk door toepasselijkheid van de Wet Beroep Administratieve Beschikkingen.

Bij een ongewenste, gevaarlijke bedrijfseconomische ontwikkeling zonder dat er hoop is op herstel komt er nu - in navolging van onze beide sociaal-economische verzekerings-toezichtwetten, met name die op het levensverzekeringbedrijf van (1921) 1922 - een *noodregeling* in Hoofdstuk IV. De Nederlandsche Bank zal dan - zonder procureur - de rechtbank kunnen verzoeken te verklaren dat de kredietinstelling verkeert in een toestand, welke in het belang der gezamenlijke schuldeisers „*bijzondere voorziening*” behoeft. De behandeling van een dergelijk verzoek gaat vóór een gelijktijdige aanvraag tot faillietverklaring of surséance.

Faillissement en surséance eindigen van rechtswege als tijdens deze de rechtbank de „staat van bijzondere voorziening” uitspreekt. Een of meer bewindvoerders worden benoemd, een rechter-commissaris kan benoemd worden. Er is dan een bijzonder regiem. Beslagen en executies worden geschorst. Het loon van de deskundige, die door de rechtbank is aangewezen om inzage van de boeken en bescheiden te nemen, is, evenals dat van de bewindvoerders, bevoorrecht⁸). *Faillissement* en *surséance* krachtens de Faillissementswet blijven mogelijk. Het van 1956 daterende artikel 250 a dier wet wordt nu uitgebreid in die zin dat de Bank, met machtiging van de president van de rechtbank, ook surséance kan aanvragen van een onderneming of instelling, van welke zij vermoedt dat deze een kredietinstelling is die zich moet laten registreren - of andere instelling, die bedrijfsmatig gelden van het publiek ter beschikking krijgt - en bij welke zij de daartoe redelijkerwijs nodig geachte inlichtingen inwint of doet inwinnen.

Laten wij dit - geenszins uitputtende - overzicht van het Ontwerp van nieuwe, weer ingewikkelde, echt economische wet toezicht kredietwezen⁹) in dit accountancy-maandblad afsluiten met de signalering van enkele vernieuwingen betreffende de in te dienen *staten*¹⁰). Vorm, tijdstippen en termijnen zullen voor onderscheiden groepen van kredietinstellingen verschillend bepaald kunnen worden. Als dat in het belang mocht zijn van een doelmatig toezicht kunnen tussenpozen en termijnen door de Bank afwijkend bepaald worden. Met het oog daarop zal de Bank ook overlegging van een verklaring van een *registeraccountant*¹¹) (of de deskundige) betreffende de staten kunnen verlangen. Nieuw is de regeling in verband met de deelnemingen. Als laatste informatie: een apart artikel is in deze wet - naast en in aansluiting op de algemene regeling in de Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen - gewijd aan de verplichte, door een registeraccountant goedgekeurde *jaarrekening* van de kredietinstellingen en de verplichte *publikatie*

⁸) Een nieuw wettelijk privilege komt er op de in Nederland aanwezige activa van buiten Nederland gevestigde, maar met kantoren enz. in Nederland werkende krediet-instellingen; dan artikel 1185, 11de en artikel 1193 Burgerlijk Wetboek.

⁹) „Bank- en Effectenbedrijf”, dec. 1970, is eraan gewijd. Ook H. J. Pabbruwe in dat tijdschrift, febr. 1971, (blz. 53-56 (vooral i.v.m. ons vennootschapsrecht en faillissementsrecht)).

¹⁰) Over de huidige regeling: J. Valkhoff: „Bepalingen over boekhouding en administratie”, blz. 64 (1970).

¹¹) De accountant komt ook reeds voor in de Wet Toezicht Kredietwezen 1956.

daarvan^{1 2}). Ontheffing is in bepaalde opzichten mogelijk. Aan kredietinstellingen, die op het moment van inwerktreding der nieuwe wet nog niet zouden publiceren en nog geen goedkeurende accountantsverklaring zouden hebben, wordt een overgangstermijn van drie jaren gegeven.

^{1 2}) Voor de landbouwkredietbank, die geen coöperatieve vereniging is (dan: „coöperatief georganiseerde bank”) is er artikel 38 van de Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen.